

Bosna a Hercegovina má reformy ještě před sebou

Země uprostřed Balkánu je zatím nejsložitějším trhem regionu. Jeho potíže lze ale otočit ve prospěch investora. Třeba vysoký počet nezaměstnaných vysokoškoláků se může stát dobrým zdrojem kvalifikované pracovní síly.

Pro obchod v Bosně a Hercegovině (BaH) je nutné pochopit jeden fakt. BaH je jedním ze států bývalé Jugoslávie umístěným uprostřed Balkánského poloostrova, který má velmi složité administrativní členění. Stát byl vytvořen na základě takzvané Daytonské mírové smlouvy z roku 1995. Hierarchie státní správy se snaží odrážet pestré národnosti i náboženské složení populace. Proto je někdy obtížné najít v otázkách vlády i byznysu kompromis, který by vyhovoval všem etnickým skupinám.

PŘEDČASNÁ PŘIHLÁŠKA DO EU?

Mezinárodní společenství přispívá k poválečné rekonstrukci státu a pravidelně tlačí na uskutečnění nutných sociálních a ekonomických reforem. Teprve po jejich provedení přijde možnost dlouhodobě udržitelného ekonomického růstu.

Podle odhadu Světové banky dosáhne HDP letos meziročního růstu 3,4 procenta a v příštím roce 3,9 procenta. Růst ekonomiky BaH by měl

V Bosně a Hercegovině je momentálně k dispozici přes 120 tisíc mladých lidí, kteří hledají práci.

Foto: Shutterstock.com

být jako doposud tažen zejména domácí spotřebou a investicemi. Růst je zatím omezen pomalým tempem strukturálních reforem. V roce 2015 se bosenští politici zavázali k jejich provedení na základě iniciativy EU. Přihlášku ke členství v EU podala země v roce 2016, přestože mnozí považují tento krok za předčasný.

PROBLÉMEM JSOU DLUHY I NEZAMĚSTNANOST

Země totiž čelí mnoha problémům. Velmi vysoká je například nezaměstnanost mládeže (skoro 46 procent), včetně těch s vysokoškolským vzděláním. Své první zaměstnání tak zatím marně hledá více než 125 tisíc mladých lidí.

Mezinárodní ratingová agentura Moody's hodnotí úroveň rizika obchodování s BaH v rizikovém pásmu B3. Organizace OECD dlouhodobě řadí BaH do nejrizikovější kategorie 7.

Notorickým problémem v Bosně a Hercegovině je zadluženost. Týká se to jak mnohých státních institucí, tak i některých podniků. Český dodavatel se ale může ochránit proti riziku neplacení relativně snadno. Je důležité nedodávat zboží bez řádné

bankovní záruky nebo bez zálohové platby.

VELETRHY HOSTÍ SARAJEVO I MOSTAR

I přes rizika však BaH nabízí jako každý probouzející se trh velké šance. Nejperspektivnějšími oblastmi pro případné investice se jeví energetika, telekomunikace, těžební průmysl, dopravní infrastruktura a zelené technologie. Některé české firmy i společnosti z dalších zemí EU využívají zatím pro svou expanzi do Bosny a Hercegoviny často své filie v chorvatském Záhřebu nebo v srbském Bělehradě. Důvodem jsou úspory a relativní blízkost Sarajeva, Tuzly, Zenice, Banja Luky a dalších měst v BaH.

Je samozřejmě možné zkusit oslovit místní trh z jiné země Balkánu, ale nejlepší je zúčastnit se veletrhu přímo v Bosně a Hercegovině. Jedním z těch nejzajímavějších je například veletrh Energa se zaměřením na oblast energetiky, který se koná v Sarajevu vždy v červnu. Pravidelně se také uskutečňuje několik veletrhů v menších městech, jako například v Mostaru nebo v městečku Tešanj. **x**

Izudin Gušmirović
Ředitel kanceláře CzechTrade Podgorica

SOUČASNÁ RIZIKA PRO EKONOMIKU BAH

- x** velký schodek zahraničního obchodu
- x** vysoká strukturální nezaměstnanost
- x** hluboké zadlužení státních podniků
- x** nekompetentní manažeři vybíraní podle stranického klíče, nikoli podle schopností
- x** nedostatek kvalifikovaných pracovníků kvůli emigraci